

УДК 94 (9)+314.74

<http://doi.org/10.46869/2707-6776-2020-12-8>

Романенко О.В.

СТРАТЕГІЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ АВСТРАЛІЇ: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ, НОВІ ВИКЛИКИ ТА ВІДПОВІДІ НА СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ

У статті розглядається Австралійська міграційна політика, етапи її становлення та розвитку, сучасний стан справ. Можна виділити три етапи міграційної політики Австралії в період після Другої світової війни: політика асиміляції, політика інтеграції та політика культурного різноманіття і мультикультуралізму. Дана політика регулюється Міністерством імміграції Австралії. З моменту створення назва Міністерства була змінена більше десяти разів, що відображало основні напрями діяльності установи та функції за ці періоди.

Підсумовуючи результати, отримані внаслідок роботи над статтею, можна сказати, що, якщо перший очільник Міністерства імміграції у 1945 р. пропагував масову британську імміграцію, проголошуючи гасло «Заселити або загинути», то з плином часу назва Міністерства та політика щодо іммігрантів змінювалася. У березні 1996 р. назва установи змінилася на Міністерство імміграції та мультикультурних питань, чім гаслом було «Збагачення Австралії шляхом міграції». Головною ідеєю міграційної стратегії стало створення мультикультурної країни з сильним потенціалом завдяки її різноманітності. У 2007 р. поняття «мультикультуралізм» виключено з назви структури; більший акцент у роботі Міністерства було зроблено на визнанні національної ідентичності, заснованої на низці основних цінностей, які все ще сприяють розвитку мультикультурного суспільства. 2017 р. було офіційно створено Міністерство внутрішніх справ, що сьогодні займається імміграцією.

На початку ХХІ ст. в країні діє Австралійська міграційна програма, що передбачає декілька основних причин, за якими громадяни іншої держави можуть здійснювати в'їзд на довготривале проживання в країну: студентська, кваліфікована імміграція (враховується професійний досвід, навички або кваліфікація, які потребує на момент дії програми економіка Австралії), возз'єднання сім'ї (члени сім'ї, які проживають в Австралії), особливі обставини (повернення громадян Австралії, які раніше покинули країну). Також є гуманітарна програма по міграції та адаптації у австралійське життя біженців.

Ключові слова: Австралія, міграційна політика, асиміляція, інтеграція, мультикультуралізм.

У 1788 р. в Австралії була закладена перша британська колонія. Експансія вглиб земель материка та відкриття нових територій супроводжувалася винищенням корінного населення, що докорінно змінило демографічну ситуацію на континенті. Одним з міфів офіційної пропаганди аж до Другої світової війни була однорідність расового складу населення Австралії. Це не лише ігнорувало особливу ситуацію ірландського населення (яких поза їх волею називали британцями) [1, s. 37], але не брало до уваги також етнічної різниці всередині самої Британії: Англія, Шотландія та Уельс мали різний склад в колоніальному суспільстві, але територіально вони не були розмежовані в рамках певних регіонів чи менших територіальних одиниць (наприклад, поселень чи районів новостворених міст), утворюючи сукупність «змішану

етнічно». Це була інтеграція, що не існувала у Великій Британії, але мала місце у її колонії. Тобто з самого початку свого існування Австралія була мультикультурним континентом, побудованим на інтелектуальній та фізичній силі іммігрантів, хоча, щоб визнати це офіційно, необхідно було майже два століття розвитку та перетворень.

Основною метою статті є розгляд формування етапів становлення сучасної стратегії міграційної політики Австралії: історичні передумови, що їй передували та подальший розвиток.

З мети постають наступні завдання статті:

- прослідкувати еволюцію міграційної політики Австралії від так званої «білої міграції» до концепції мультикультуралізму, дати коротку характеристику ознак кожного з етапів та визначити особливості Австралійської міграційної програми початку ХХІ ст.;
- проаналізувати політику асиміляції, що включала заохочення британських підданих до постійного проживання на території австралійського континенту, надаючи їм пільги та переваги у порівнянні з іншими прибулими;
- розглянути політику інтеграції, що включала інтеграцію іммігрантів з континентальної Європи до австралійського життя, надання їм можливості вивчити мову та адаптуватися до нових реалій;
- виділити основні риси політики культурного різноманіття і мультикультуралізму; стратегію, що діє до сьогодні, і полягає у збереженні унікальності кожної національної спільноти в Австралії за умови прийняття спільних для всіх цінностей, поваги до закону та людини;
- дослідити сучасні можливості імміграції до Австралії, зокрема основні причини, за якими громадяни іншої держави можуть здійснювати в'їзд в країну на довготривале проживання: студентська, кваліфікована імміграція, возз'єднання сім'ї, гуманітарна програма для легальних та нелегальних біженців;
- зробити висновки про те, наскільки змінилися пріоритети міграції до Австралії в період після закінчення Другої світової війни до початку ХХІ ст.

Окрім розгляду особливостей міграційної політики сучасної Австралії, автор ставить завдання проаналізувати нормативно-правові документи, що регулювали та регулюють право перебування громадян на континенті, окреслити проблеми і загрози нелегальної імміграції до Австралії у ХХ ст., назвати стратегії подолання країною еміграційних криз, зокрема причин та наслідків стратегії «Тихоокеанського рішення». Окреслити стратегії по адаптації та залученні мігрантів у соціальне та політичне життя країни.

1 січня 1901 р. набрав чинності акт британського парламенту про створення Австралійського Союзу і федерація окремих колоній, перетворившись на нову країну, продовжувала базуватися на припущенні, що її наземна територія є terra nullius, яка очікує заселення і переходу до продуктивного використання [2, s. 9]. Протягом багатьох років з превалюючою англо-саксонською більшістю склад

населення змінювався аж до сьогодні, коли кожен четвертий австралієць має іноземне походження.

З самого початку створення австралійське суспільство відрізнялося неоднорідністю у своєму складі. Станом на 1891 р. процентне співвідношення в окремих колоніях людей, народжених в різних частинах Великої Британії та деяких європейських країнах, показано у Таблиці 1.

Таблиця 1. Громадяни колоній Австралії, народжені закордоном, 1891 р.

Колонія 1891 р.	Походження мігранта (звідки прибув), %						
	Англія	Шотландія	Ірландія	Уельс	Німеччина	Країни Скандинавії	Інші країни Європи
Новий Південний Уельс	52,2	13,0	26,3	1,8	3,3	1,6	1,8
Вікторія	49,1	15,7	26,5	1,5	3,3	1,5	2,4
Квінсленд	45,5	13,5	26,1	1,3	9,1	3,1	1,4
Південна Австралія	58,2	11,0	18,5	1,8	9,0	1,2	1,3
Західна Австралія	43,0	11,3	21,0	1,7	3,2	3,1	5,7
Тасманія	60,0	13,5	20,0	1,2	3,3	1,2	0,8

Джерело: [1, s. 39].

У 1901 р. в рамках політики «Білої Австралії» (*White Australia Policy*) було прийнято Закон про обмеження імміграції (*The Immigration Restriction Act*), що обмежував імміграцію з неєвропейських країн [3]. Згідно з цим законом виключалося прийняття «не білих іммігрантів» до континенту. Ідеї «Білої Австралії» передувало негативне ставлення до шукачів золота з Азії, незадоволення та ворожість до китайців, які прибули в час «золотої лихоманки». Тобто бачення гомогенного суспільства було популярним вже в середині на під кінець XIX ст. У 1880 р. та 1888 р. колонії погодили прийняття законодавства, скерованого проти імміграції китайців, а в наступних роках Південна Австралія, Новий Південний Уельс та Вікторія погодили закони, які відкрито виключали прийняття китайських іммігрантів або обмежували їх працевлаштування в певних галузях промисловості. Під кінець останньої декади XIX ст. імміграційне обмеження було розширено на всіх неєвропейських прибулих (Західна Австралія – 1897 р., Новий Південний Уельс – 1898 р., Тасманія – 1899 р.) [2, s. 29-30].

Велика Британія з огляду на права британських підданих в Індії чинила тиск на Австралію, щоб у Законі про обмеження імміграції ці обмеження не було окреслено в категоріях рас. Таким чином, заборонявся в'їзд тим, хто хворів або був судимий за кримінальні злочини, але, передусім, було встановлено іншу, дуже дієву «фільтрацію» – кожен бажаючий жити в Австралії мусив здати

диктант будь-якою, вказаною представником уряду, європейською мовою. У 1905 р. під тиском Японії – союзника Великої Британії у війні з Росією – впроваджено можливість диктанту неєвропейською мовою, чого, однак, в практиці не відбувалося [2, s. 88].

З 1901 р. по 1914 р. кількість «білого населення» в Австралії зросла з 3788 до 4942 тис. осіб. До цієї цифри не було додано аборигенів, кількість яких на той час становила приблизно 100 тис. осіб [2, s. 76]. Зростання кількості населення на континенті відбулося внаслідок позитивного натурального приросту населення, подовження середньої тривалості життя, зменшення смертності немовлят та імміграції. Від 1905 р. в період економічної кризи та посух, кількість іммігрантів зростала поступово, а в 1910-1914 рр. стрімко збільшилася. І хоч підрахунки значно відрізняються за різними джерелами, можна підсумувати, що в цей період на континент прибуло трохи менше ніж 300 тис. іммігрантів. До 1911 р. всі штати відновили політику допомоги від держави новоприбулим. У 1919-1929 рр. населення Австралії збільшилося з 5193 до 6394 тис., велику роль в цьому відігравала імміграція, передусім, з Британських островів [2, s. 136].

Імміграційна політика та економіка Австралії й надалі базувалися на принципі «Білої Австралії» і намагання утримати високий рівень життя пересічного громадянина. Федеральний уряд у співпраці з урядами окремих штатів і Великою Британією розвивав програми допомоги прибулим. Близько 250 тис. іммігрантів між 1921-1930 рр. скористалося різного роду допомогою, всього в цей період на континенті оселилося близько 300 тис. осіб [2, s. 137]. Переважну більшість з них (261 тис.) становили британці, до Австралії також приїжджало багато новозеландців. Іммігранти поза імперією не були бажаними гостями, не отримували допомогу від держави і з 1924 р. мусили гарантувати власне матеріальне становище спонсорською допомогою когось із супроводу або сумою в 40 фунтів, а з 1928 р. ця квота зросла, вводилися обмеження на кількість виданих віз.

З 1926 р. всіма подібними питаннями займалася Комісія у справах розвитку та міграції. В 30-х рр. XX ст. кількість мешканців Австралії збільшилася тільки на 500 тис. осіб. і в 1939 р. становила 7 млн. В 1929 р. було ліквідовано програми допомоги для новоприбулих з Великої Британії. Влада континенту не впускала до країни іммігрантів з європейського континенту, якщо вони не мали родичів, що могли гарантувати їм притулок та фінансову допомогу або 500 фунтів готівкою [2, s. 174]. У 1936 р. ці вимоги були дещо пом'якшені передусім для надання єврейському населенню Європи шанс приїхати до Австралії.

Внаслідок дуже низького природного приросту населення та повоєнного часу, кількість людей репродуктивного віку різко знизилася, в той час як динамічна економіка Австралії потребувала робочої сили. З цих причин було переосмислено імміграційну політику [2, s. 245]. У 1945 р. створено

Міністерство імміграції (*The Department of Immigration*), основна задача якого полягала у регулюванні міграційних потоків до країни. Зазначимо, що дане відомство неодноразово змінювало назву, що відображало сутність її діяльності аж до сьогодні.

Ще до закінчення війни, Артур Калвелл (*Arthur Calwell*), що став на чолі новоствореного міністерства оголосив напрями своєї політики. Основний акцент він робив на імміграції британців, але внаслідок зменшення натурального приросту населення в Сполученому королівстві звернув увагу на інші, зокрема, європейські країни [4, р. 17-21], також існувала ідея запросити іммігрантів із Скандинавії [2, s. 246].

Під кінець війни австралійська влада все частіше виказує зацікавленість переміщеними особами (*displaced persons*), які перебували під опікою Міжнародної організації в справах біженців (*International Refugee Organization, IRO*) [2, s. 247]. Під час подорожі Європою, А. Калвелл зазначав: «Оскільки інші країни конкурують за найкращих іммігрантів, якщо не будемо діяти швидко, можемо втратити можливість вибрати» [5, р. 35]. 21 липня 1947 р. він підписав угоду з IRO, що дозволило прийняти до 1953 р. 170 тис. іммігрантів з Центральної та Східної Європи. Перші з них прибули вже у листопаді 1947 р., зокрема, «гарні балти» – молоді литовці, латвійці та естонці, яких представляли як близьких скандинавським народам та старанно відібраних з думкою про позитивне ставлення до них серед австралійців. Пізніше критерії селекції було пом'якшено, але завжди вибирали молодих, сильних та здорових людей. Їх скеровували на два роки на працю, найчастіше, фізичну у чітко вказаних урядом місцях і професіях. Це робилося навмисно, аби не створювати конкуренцію місцевим підприємствам на ринку праці та житла, а також закрити потребу у робочій силі в тих галузях та регіонах країни, яких уникали австралійці.

Кількість нових громадян постійно зростала, а в період з 1947 р. по 1969 р. прибуло їх понад 2 млн. осіб, 880 тис. з яких були британського походження. Однак при таких масштабних темпах імміграції стало зрозуміло, що «наповнити ринок праці» лише британськими громадянами неможливо. Австралійці радо вітали іммігрантів з «нордичних» країн, пізніше прийняли італійців, греків, жителів Югославії та Мальти. В зазначений період прибуло їх понад півмільйона [1, s. 175].

Виникали суперечки стосовно адаптації цих людей у австралійське суспільство, оскільки, більшість мігрантів не володіла англійською мовою і політика асиміляції була важка для імплементації в їх випадку. Від іммігрантів очікувалося, що вони приймуть «австралійський тип життя»: тобто цих людей називали «новими австралійцями» і очікувалося, що «вони розпорозяться у натовпі, стануть невидимими» [1, s. 175]. Громадська думка старанно створювала образ «нового австралійця», який якнайшвидше вивчив англійську мову та став послуговуватися нею у побуті та розмовляти з власними дітьми,

перейняв англосаксонську культуру, відкинув власні традиції, мову, одяг, жестикуляції тощо [2, s. 248-249].

У 50-х і 60-х рр. XX ст. в Австралії оселилося близько 2,5 млн. осіб. 1970 р. приніс рекордну кількість іммігрантів – 185 тис. осіб [2, s. 306]. Згідно з переписом населення 1971 р., 1 088 тис. мешканців Австралії народилося у Великій Британії та Ірландії, 289 тис. – в Італії, 173 тис. – в Греції та на Кіпрі, 130 тис. – в Югославії, 110 тис. – в Німеччині, 100 тис. – в Голландії, 60 тис. – в Польщі (див. Таблицю 2). Сумарно 182 тис. осіб було народжено в Азії і в Єгипті [2, s. 307].

Таблиця 2. Місце народження австралійців, 1971-81 рр.

Регіон	1971		1981	
	Тис. осіб	%	Тис. осіб	%
Британські острови	1 088	42,2	1 133	37,7
Європа	1 108	43,5	1 100	36,6
Середній Схід	74	2,9	123	4,1
Північна Америка	43	1,7	50	1,7
Центральна та Південна Америка	11	0,4	46	1,5
Африка	34	1,3	60	2,0
Азія	108	4,2	279	9,3
Океанія	98	3,8	213	7,1
Загалом:		100	3 004	100

Джерело: [6, p. 210]

Під час односторонньої асиміляції «нових австралійців» з англійською культурою, важко було не помітити їх відмінність, а також впливи, які іммігранти спричиняли на австралійський стиль життя. Вони повністю не відкидали своєї культури, створювали вечірні та суботні школи, гуртки, осередки [7]. Це підштовхнуло уряд до відходу від політики швидкої асиміляції на користь двосторонньої поступової інтеграції. Під час політики інтеграції враховувалися не лише інтереси держави, але і можливості та потреби новоприбулих громадян, а також – заохочувався розвиток їх дітей, як частини майбутнього Австралії.

В 1958 р. у новому Законі про міграцію (*Migration Act*) було ліквідовано диктант і впроваджено систему дозволів, що перебувала в компетенції міністра імміграції [8]. В 1966 р. були введені наступні зміни до закону, що значно понижували обмеження щодо «небілих іммігрантів». Від політики «Білої Австралії» остаточно відмовилися в 1973 р. В 1979 р. впроваджено систему пунктів (балів), що дала можливість обирати іммігрантів з кращою освітою або саме тих професій, які були необхідні для економіки Австралії. Також перевага надавалася тим, хто вже має у Австралії родичів. Водночас з'являється проблема нелегальних іммігрантів. Сотні тисяч людей, що втікали з

комуністичного В'єтнаму (їх називали люди на човнах, «човникові люди» – *boat people*) хотіли дістатися демократичної Австралії. Їх не допускали до берегової лінії, замикали в переповнених таборах у країнах Азії (Тайланд, Сінгапур, Малайзія, Індонезія). Тут варто зазначити, що Австралія і надалі систематично приймає біженців чи людей, які формально не відповідають визначенню біженця в Конвенції ООН (1951 р.), але які дискримінуються або фактично перебувають у положенні біженців. З 1972 р. по 2002 р. в Австралії знайшли притулок щонайменше 320 тис. біженців та інших пільгових груп від програм гуманітарної допомоги [2, s. 408].

У 1975 р. був прийнятий Закон про расову дискримінацію (*Racial Discrimination Act*) [9], що забороняв етнічну і расову дискримінацію (також умови праці, дистрибуції послуг та товарів, можливості проживання, доступу до публічних місць), в тому числі, дискримінацію щодо іммігрантів [2, s. 364].

У 1977 р. був розроблений рапорт «Австралія як мультикультурне суспільство», у 1982 р. – наступний документ «Мультикультуралізм для всіх австралійців» [10], а в 1989 р. була запропонована Національна програма мультикультурної Австралії (*National Agenda for a Multicultural Australia*), яка базувалася на трьох основних принципах: культурній ідентичності, соціальній справедливості та економічній ефективності [11]. У березні 1996 р. міністерство в черговий раз було перейменовано у Міністерство імміграції та мультикультурних справ (*The Department of Immigration and Multicultural Affairs, DIMA*), гаслом якого стало «Збагатимо Австралію шляхом міграції» (*Enriching Australia Through Migration*) [12]. У 1997 р. установою офіційно взято курс на мультикультуризацію: прийнято документ під назвою «Мультикультурна Австралія. Шлях вперед» (*Multicultural Australia: a Way Forward*). У документі зазначалося, що необхідно сприяти «культурному розмаїттю як об'єднуючій силі для Австралії».

Імміграція не тільки вплинула на зростання населення австралійського суспільства, але також сформувала його етнічний склад. У 1996 р. у перепису населення повідомлялося про 4 млн. жителів Австралії (23%), які народилися закордоном (найбільші групи мають місце народження у Великій Британії, Новій Зеландії, Італії, В'єтнамі, Греції, КНР, Німеччині, на Філіппінах, у Нідерландах, Індії, Малайзії, Лівані, Гонконгу та Польщі). За оцінками, близько 42% австралійців або народилися закордоном, або мають одного з батьків іноземця.

Разом з цими демократичними перетвореннями, у суспільстві періодично відбувалися дискусії стосовно необхідності посилити охорону кордону з метою уникнення несанкціонованих спроб проникнути до країни. Подібні розмови досягли піку наприкінці 2001 р. під час «справи Тампа», коли було відмовлено 433 врятованим нелегальним емігрантам, в основному афганцям, які врятувались з тонучого парому на норвезькому кораблі, в'їхати до Австралії. Внаслідок «Тихоокеанського рішення» під супроводом австралійського

військово-морського флоту біженці були відправлені до Науру та Папуа-Нової Гвінеї, де вони за рахунок австралійських платників податків чекали врегулювання своєї долі. У Новій Зеландії та Ірландії була прийнята лише невелика кількість з цих осіб, а до вересня 2003 р. ще кільком групам було дозволено в'їхати до Австралії [2, с. 409]. Ці надзвичайні заходи «охорони кордону» отримали назву «уявний параноїдальний націоналізм» [13, р. 31]. Це рішення спричинило гострі дискусії у суспільстві, що були неодноразово використані австралійськими політиками у власній політичній боротьбі. Іншим наслідком цього випадку став Закон про захист кордонів (*Border Protection Bill*), що дозволяв уряду застосовувати силу заради виведення будь-якого подібного судна з австралійських територіальних вод, а також позбавляв можливості подачі прохання про притулок з боку осіб, які намагаються незаконно проникнути в Австралію [14].

У листопаді 2001 р. DIMA стало Міністерством імміграції мультикультурних справ та справ корінних народів (DIMIA) та існувало до січня 2006 р. У нового Міністерства з'явилися нові обов'язки: розробка та оцінка політики щодо корінних народів, надання послуг та розробка програм, налагодження зв'язків з корінними лідерами та надання консультацій (зокрема щодо соціального та економічного становища, земельних ресурсів, судових процесів, тощо).

У січні 2007 р. міністерство знову було перейменовано, в цей раз на Міністерство імміграції та громадянства (*Department of Immigration and Citizenship, DIAC*). Поняття мультикультуралізму було виключено з назви структури, більший акцент у роботі відомства зроблено на визнанні загальнонаціональної ідентичності, що базується на ряді основних цінностей, які все ж таки сприяють розвитку мультикультурного суспільства. В цьому ж році був прийнятий Закон про громадянство (*Australian Citizenship Act*), що (із змінами та доповненнями) і до сьогодні визначає порядок набуття (та втрати) громадянства Австралії, статус осіб, які постійно чи тимчасово перебувають на території країни [15].

Під кінець 2013 р. назва, яка відображає основну мету роботи міністерства, знову була змінена. В цей раз на Міністерство імміграції та охорони кордонів (*The Department of Immigration and Border Protection, DIBP*). В цілому відомство забезпечувало дотримання норм австралійського імміграційного законодавства, опікувалося міграційними програмами, надавала підтримку мігрантам, біженцям та особам, які шукають притулку, забезпечувало безпеку кордонів. З грудня 2017 р. і до сьогодні ці (а також і інші) функції виконують працівники Міністерства внутрішніх справ (*The Department of Home Affairs*). Державна установа відповідає за національну безпеку, правоохоронні органи, управління надзвичайними ситуаціями, прикордонний контроль, імміграцію, біженців, громадянство, транспортну безпеку та мультикультурні справи, поєднавши весь досвід своїх попередників.

На початку XXI ст. діє Австралійська міграційна програма, яка передбачає декілька основних причин (див. Таблицю 3), за якими громадяни іншої держави можуть здійснювати в'їзд в країну на довготривале проживання: студентська, кваліфікована імміграція (враховується професійний досвід, навички або кваліфікації, яких потребує на момент дії програми економіка Австралії), возз'єднання сім'ї (члени сім'ї, які проживають в Австралії), особливі обставини (повернення громадян Австралії, які раніше покинули країну). Також є гуманітарна програма по міграції та адаптації у австралійське життя біженців.

Таблиця 3. Способи імміграції до Австралії
(отримання візи на довготривале перебування)

Причина (тип імміграції)	Рівень володіння мовою (IELTS)	Приблизна вартість на 2020 р.	Час розгляду заявки	Умова отримання
Студентська	5.5+	418 USD	1-10 тижнів	Навчання в ВНЗ або мовних курсах
Професійна	6.0+	2,700 USD	12-15 тижнів	Висока кваліфікація
Трудова	6.0+	2,700 USD	5-10 тижнів	Запрошення на роботу
Бізнес та інвестиції	4.5+	1,600 USD	Залежить від обставин	Відкриття або придбання бізнесу та інвестиції в австралійську економіку
Шлюбна	–	870 USD	12-29 місяців	Наречений, наречена, чоловік (дружина) або партнер громадянина або резидента Австралії
Возз'єднання сім'ї	–	870 USD	Залежить від обставин	Близький родич громадянина або резидента
Гуманітарна	–	25 USD	Залежить від обставин	Біженець чи особа в пошуках захисту

Джерело: [16]

Варто зазначити, що цей поділ досить умовний, адже самих типів віз є дуже велика кількість, їх видів та підвидів. Так, наприклад, є 3 типи «навчальних віз», 23 типи «родинних» віз (з поділом на «батьківську», «дитячу», «візу на усиновлення» та ін.), найбільша кількість підвидів у категорії «кваліфікована імміграція», адже способів розвинути австралійську економіку у підприємців є безліч [17].

Студентська імміграція використовується молодими особами, що планують знайти в Австралії роботу та залишитися у країні після закінчення навчального закладу. Дана віза надається лише після отримання абітурієнтом інформації про зарахування до ВНЗ. Підходить для цілеспрямованих молодих людей, що мають спонсорів або планують почати працювати одразу після приїзду (віза дозволяє суміщати роботу і навчання).

Кваліфікована імміграція ділиться на два підтипи: професійну та трудову. Для цього типу імміграції в Австралію необхідно володіти англійською як мінімум на рівні B2 і підтвердити вищу освіту і досвід роботи. При виборі кандидатів враховується професійний досвід, навички, але головна різниця в тому, що у першому типі не потрібно мати запрошення від роботодавця.

Професіонал може подати запит на підтримку від держави або розраховувати на допомогу штату (території) де планує в подальшому проживати. Більшість кваліфікованих працівників обирає *Skilled Nominated Visa* [18]. Згідно з заявленими параметрами, заява кандидата має набрати від 65 балів у спеціальному тесті (див. Таблицю 4), щоб його запросили на подачу візи. Бали нараховуються наступним чином:

Таблиця 4. Таблиця балів на отримання кваліфікованої візи
Skilled Nominated Visa

1	Вік	
	8-24 років	25 балів
	25-32 років	30 балів
	33-39 років	25 балів
	40-44 років	15 балів
	45-49 років	0 балів
2	Рівень мовник навичок (англійська мова)	
	Компетентний користувач	0 балів
	Професійний користувач	10 балів
	Досвідчений користувач	20 балів
3	Досвід роботи за фахом імміграції	
	Не менш 3 але менше 5 років (за останні 10 років)	5 балів
	Не менш 5 але менше 8 років (за останні 10 років)	10 балів
	Не менш 8 і до 10 років (за останні 10 років)	15 балів
4	Освіта	
	Молодший спеціаліст	10 балів
	Бакалавр / Спеціаліст / Магістр	15 балів
	Кандидат наук / Доктор наук	20 балів

Джерело: [18]

Бізнес-імміграція широко вітається в Австралії (як і в інших країнах світу), адже бажаючий має представити бізнес-план розвитку економіки місцевості, до якої бажає переїхати, та описати позитивний вплив (створення робочих місць, зменшення дефіциту товарів і послуг на ринку тощо) на економіку країни, що

спричинить його діяльність та капітал. Тобто, напередодні подачі документів, бізнесмен повинен проаналізувати місцевий ринок, провести переговори, які пізніше можна показати комісії у якості доказів про серйозність намірів. Візу можна отримати і за інвестиції в австралійську економіку. Для обох категорій кандидатів – бізнесменів та інвесторів – передбачені візи одного підвиду.

Наступний спосіб отримання візи (а пізніше і дозволу на постійне проживання) – мати нареченого (наречену), чоловіка (дружину) громадянина або резидента Австралії. Зазначений спосіб імміграції в Австралію не вимагає знання мови, наявності освіти або професійного досвіду. Додатково у пари можуть запросити документи, що підтверджують спільне минуле та плани на майбутнє:

- підтвердження спільного проживання;
- наявність загального банківського рахунку;
- спільні фотографії, що підтверджують тривалість відносин;
- відмітки про візи і штампи в аеропортах свідчать про спільні подорожі;
- лист з описом історії відносин і майбутніх планів;
- підтвердження того, що є наміри укласти шлюб по прибуттю в Австралію;
- декларації від двох повнолітніх людей, які можуть довести факт цих відносин.

Подати документи на візу в Австралію може і той, хто має близького родича або дитину в Австралії або хоче доглядати за хворим родичем, який проживає в Австралії. Для цих цілей передбачено візи тимчасових і постійних видів «возз'єднання сім'ї», які підбирають під кожен індивідуальний випадок [19].

Наступна категорія – гуманітарна імміграція для біженців або людей, що не можуть або не хочуть повертатися на батьківщину через факт або ризик переслідування.

Для отримання притулку в Австралії кандидат повинен [20]:

- підпадати під визначення біженця (згідно з окресленням цього поняття від ООН [21] і австралійського Закону про Міграцію [8]);
- довести факт переслідування або порушення прав у власній країні (це може бути переслідування за ознаками раси, релігії, політичних поглядів, національності, приналежності до соціальної групи (включаючи сексуальні меншини)); або внаслідок гуманітарної катастрофи – війни, голоду, геноциду та масових порушень прав людини;
- бути готовим сприймати австралійські закони, прийняти і поважати австралійський спосіб життя.

Аплікат на візу (а потім – постійне проживання) повинен не мати боргів перед Австралією та надати докази, які переконують владу Австралії надати йому захист. Причому сьогодні притулок можуть просити і біженці, які прибули до Австралії нелегально. Проте, порушника кордону спочатку скерують до імміграційної в'язниці. Після великого розголосу та обговорень

«Тихоокеанського рішення», у в'язницях для цих груп осіб було створено хороші умови. Так, наприклад, можна скористатися безкоштовними медичними, стоматологічними та юридичними послугами, при потребі надаються послуги безкоштовного адвоката. Однак перебування у в'язниці може розтягнутися на місяці, адже розгляд справи завжди носить індивідуальний характер, а число заявників велике. Якщо прохання про притулок відхиляють, іммігрант повинен негайно покинути країну, купивши квиток за власний рахунок.

Після того, як людина з будь-якою з цих віз прожила у країні 4 роки поспіль (причому за ці роки закордоном перебувати не більше 12 місяців, а за останній рік до подачі заявки – не більше трьох) можна подавати заяву на громадянство. Потрібно не мати судимостей та бути у добрих стосунках із законом Австралії. Також для отримання громадянства необхідно добре знати австралійську культуру і англійську мову.

Заява на отримання громадянства подається онлайн (можна зібрати всі документи і подати заяву на візу власноруч або скористатися послугами імміграційних агентів з Реєстраційної палати агентів по міграції (*Migration Agents Registration Authority, MARA*, які допомагають вибрати відповідний тип візи, зібрати необхідні документи, спілкуються з австралійською владою від імені клієнта). Після сплати оргвнеска та подачі заявки відбувається проходження інтерв'ю та тест на громадянство. Отримання громадянства відбувається на урочистій церемонії.

Отже, австралійська міграційна політика пройшла шлях від так званої «білої міграції» до концепції мультикультуралізму. Можна підсумувати, що після Другої світової війни існувало три стратегії міграційної політики Австралії: політика асиміляції (1947-1960 рр.) політика інтеграції (1960-70 рр.) і політика культурного різноманіття і мультикультуралізму, яка активно реалізується і розвивається до сьогодні. Перша стратегія включала заохочення британських підданих до постійного проживання на території австралійського континенту, надаючи їм пільги та переваги у порівнянні з іншими іммігрантами з континентальної Європи. Тих, хто не був народжений у англосаксонсько-кельтських культурах, намагалися асимілювати, навмисно не помічаючи, що іммігранти привозили із собою свій власний культурний досвід, що дозволяв цим групам триматися разом, адаптуватися до австралійських реалій, але часом заважав повністю пристосуватися до умов існування в Австралії та перейняти «австралійський стиль життя».

З плином часу, коли ця політика себе не виправдала, владою було прийнято рішення нових громадян не асимілювати, а інтегрувати до австралійського суспільства, зокрема було розроблено нове законодавство, виділено кошти на навчальні програми дітям іммігрантів. Ці програми були спрямовані на найбільш вразливі групи іммігрантів, які мали труднощі з адаптацією в країні протягом перших років перебування у ній (наприклад, тих, хто прибув на

територію Австралії як біженці; коли відбувається возз'єднання сімей і вони не володіють в достатній мірі англійською мовою). Підтримка, яка надавалася даними групам іноземних громадян, передбачала курси вивчення англійської мови і перекладацькі послуги. У випадку біженців, державна допомога також включала надання житла і медичної допомоги.

В кінці ХХ ст. було вирішено не уніфікувати, а зберегти унікальність кожного іммігранта в Австралії за умови прийняття спільних для всіх цінностей, поваги до закону та певних правил, наприклад, не лише сповідувати власну релігію, але й бути толерантним до релігійних сповідань інших. В цей час було прийнято ряд документів, що регулюють життя іммігрантів на континенті, умови отримання громадянства та врегулювання спірних ситуацій, наприклад, під час спроб нелегальної імміграції.

З початку ХХІ ст. і до сьогодні в країні діє Австралійська міграційна програма, що передбачає три основні причини (канали), за якими здійснюється в'їзд в країну: кваліфікована імміграція (враховується професійний досвід, навички або кваліфікація, які потребує на момент дії програми економіка Австралії), возз'єднання сім'ї (члени сім'ї, які проживають в Австралії), особливі обставини (біженці; повернення громадян Австралії, які раніше покинули країну).

Список використаних джерел та літератури

1. Rickard J. Australia Historia Kultury / przeł. Wojciech Weinert, red. nauk Wiesław Olszewski. Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1994. – 219 s.
2. Lencznarowicz J. Australia. – Warszawa: TRIO, 2005. – 488 s.
3. The Immigration Restriction Act 1901. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nla.gov.au/nla.obj-2141191645/view?partId=nla.obj-2147449703#page/n0/mode/1up>
4. Lack J., Templeton J. Bold Experiment. A documentary history of Australian Immigration since 1945. – Melbourne: Oxford University Press, 1995. – 328 p.
5. Kunz E. Displaced Persons. Calwell's New Australians. – Sydney, 1988. – 285 p.
6. Powell J.M. Historical Geography Modern Australia: The Restive Fringe (Cambridge Studies in Historical Geography). – Cambridge New York Port Chester Melbourne Sydney: Cambridge University Press, 1991. – 424 p.
7. Smolicz J.J. Współkultury Australii. – Warszawa: Oficyna Naukowa, 2000. – 318 s.
8. Migration Act 1958. No. 62, 1958. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2018C00337>
9. Racial Discrimination Act 1975. No.52, 1975. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2016C00089>
10. Multiculturalism for All Australians: our Development Nationhood. Australian Council on population and Ethnic Affairs. – Canberra: Australian Govt. Pub. Service, 1982. – 54 p.
11. DIMIA. Report of the Review of Settlement Services for Migrants and Humanitarian Entrants (Chapter 1), 2003. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.immi.gov.au/media/publications/settle/_pdf/chap01web.pdf
12. Department of Immigration and Multicultural Affairs (DIMA), Australia. Archive, 1997. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://web.archive.org/web/19970606092917/http://www.immi.gov.au>
13. Hage G. Against Paranoid Nationalism: Searching for Hope in a Shrinking Society. – Sydney: Pluto Press, 2003. – 174 p.

14. Border Protection Bill 2001. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.austlii.edu.au/au/legis/cth/bill/bpb2001212>
15. Australian Citizenship Act 2007. No. 20, 2007. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00040>
16. Explore visa options. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-finder>
17. Getting a visa. Visa list. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing>
18. Points table for Skilled Nominated visa (subclass 190). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing/skilled-nominated-190/points-table>
19. Explore visa options for joining family in Australia. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-finder/join-family#>
20. Temporary Protection visa. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing/temporary-protection-785#Overview>
21. What is a Refugee? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.unrefugees.org/refugee-facts/what-is-a-refugee>

References

1. Rickard, J. (1994). *Australia Historia Kultury*. Kraków: Zakład Narodowy im.Ossolińskich. [In Polish].
2. Lencznarowicz, J. (2005). *Australia*. Warszawa: TRIO. [In Polish].
3. *The Immigration Restriction Act 1901*. [Online]. Available from: <https://nla.gov.au/nla.obj-2141191645/view?partId=nla.obj-2147449703#page/n0/mode/1up> [In English].
4. Lack, J. & Templeton, J. (1995). *Bold Experiment. A documentary history of Australian Immigration since 1945*. Melbourne: Oxford University Press. [In English].
5. Kunz, E. (1988). *Displaced Persons. Calwell's New Australians*. Sydney. [In English].
6. Powell, J.M. (1991). *Historical Geography Modern Australia: The Restive Fringe (Cambridge Studies in Historical Geography)*. Cambridge New York Port Chester Melbourne Sydney: Cambridge University Press. [In English].
7. Smolicz, J.J. (2000). *Współkultury Australii*. Warszawa: Oficyna Naukowa. [In Polish].
8. *Migration Act 1958. No. 62, 1958*. [Online]. Available from: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2018C00337> [In English].
9. *Racial Discrimination Act 1975. No.52, 1975*. [Online]. Available from: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2016C00089> [In English].
10. *Multiculturalism for All Australians: our Development Nationhood*. (1982). Australian Council on population and Ethnic Affairs. – Canberra: Australian Govt. Pub. Service. [In English].
11. *DIMA. Report of the Review of Settlement Services for Migrants and Humanitarian Entrants (Chapter 1), 2003*. [Online]. Available from: http://www.immi.gov.au/media/publications/settle/_pdf/chap01web.pdf [In English].
12. *Department of Immigration and Multicultural Affairs (DIMA), Australia. Archive, 1997*. [Online]. Available from: <https://web.archive.org/web/19970606092917/http://www.immi.gov.au> [In English].
13. Hage, G. (2003). *Against Paranoid Nationalism: Searching for Hope in a Shrinking Society*. Sydney: Pluto Press. [In English].
14. *Border Protection Bill 2001*. [Online]. Available from: <http://www.austlii.edu.au/au/legis/cth/bill/bpb2001212> [In English].
15. *Australian Citizenship Act 2007. No. 20, 2007*. [Online]. Available from: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00040> [In English].

16. *Explore visa options*. [Online]. Available from: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-finder> [In English].
17. *Getting a visa. Visa list*. [Online]. Available from: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing> [In English].
18. *Points table for Skilled Nominated visa (subclass 190)*. [Online]. Available from: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing/skilled-nominated-190/points-table> [In English].
19. *Explore visa options for joining family in Australia*. [Online]. Available from: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-finder/join-family#> [In English].
20. *Temporary Protection visa*. [Online]. Available from: <https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/getting-a-visa/visa-listing/temporary-protection-785#Overview> [In English].
21. *What is a Refugee?* [Online]. Available from: <https://www.unrefugees.org/refugee-facts/what-is-a-refugee> [In English].

Романенко Е.В. Стратегии миграционной политики Австралии: этапы становления, новые вызовы и ответы на современные угрозы.

В статье рассматривается Австралийская миграционная политика, этапы ее становления и развития, современное состояние дел. Можно выделить три этапа миграционной политики Австралии в период после Второй мировой войны: политика ассимиляции, политика интеграции и политика культурного многообразия и мультикультурализма. Данная политика регулируется Министерством иммиграции Австралии. С момента создания название Министерства было изменено более десяти раз, что отражало основные направления деятельности учреждения и функции за эти периоды.

Подводя итоги, полученные в результате работы над статьей, можно сказать, что, если первый глава Министерства иммиграции в 1945 г. пропагандировал массовую британскую иммиграцию, провозглашая лозунг «Заселить или погибнуть», то с течением времени название Министерства и политика в отношении иммигрантов менялась. В марте 1996 г. название учреждения поменялось на Министерство иммиграции и мультикультурных вопросов, чьим лозунгом было «Обогащение Австралии путем миграции». Главной идеей миграционной политики стало создание мультикультурной страны с сильным потенциалом благодаря ее разнообразию. В 2007 г. понятие «мультикультурализм» было исключено из названия структуры; больший акцент в работе Министерства был сделан на признании национальной идентичности, основанной на ряде основных ценностей, которые все еще способствуют развитию мультикультурного общества. В 2017 г. было официально создано Министерство внутренних дел, которое и сегодня занимается иммиграцией.

В начале XXI в., в стране действует Австралийская миграционная программа, предусматривающая несколько основных причин, по которым граждане другого государства могут осуществлять въезд в страну на длительное проживание: студенческая, квалифицированная иммиграция (учитывается профессиональный опыт, навыки или квалификация, которые требуют на момент действия программы экономика Австралии), воссоединение семьи (члены семьи, проживающие в Австралии), особые обстоятельства (возврат граждан Австралии, которые ранее покинули страну). Также есть гуманитарная программа по миграции и адаптации в австралийскую жизнь беженцев.

Ключевые слова: Австралия, миграционная политика, ассимиляция, интеграция, мультикультурализм.

Romanenko O. Strategies of Australia's Migration Policy: the Stages of Becoming, New Challenges and Responses to Today's Threats.

The article examines the Australia's migration policy, the stages of its formation and development, the current situation. There are three stages of Australia's post-World War II migration strategy: assimilation policy, integration policy, and a policy of cultural diversity and multiculturalism. This

policy is regulated by the Australian Department of Immigration. Since its inception, the name of the Department has been changed more than ten times, reflecting the main directions of its activities and functions during these periods.

Summing up the results of the article, it can be said that the first head of the Department of Immigration in 1945 had promoted mass British immigration, proclaiming the slogan “Populate or Perish”, however the policy on immigrants and the name of the Department changed over time. In March 1996, the name of the institution had changed to the Department of Immigration and Multicultural Affairs, whose slogan was “Enriching Australia through migration”. The main idea of immigration strategy was to create a multicultural country with strong potential due to its diversity. In 2007, the concept of multiculturalism was excluded from the name of the structure; more emphasis in the work of the Department was placed on the recognition of national identity, based on a number of core values, which still contribute to the development of a multicultural society. And in 2017 Department of Home Affairs was officially established, which today deals with all migration issues.

The country has an Australian migration program at the beginning of the XXI century, which provides several main reasons why citizens of another country can enter the continent for long-term residence: student’s, qualified immigration (taking into account the professional experience, skills or qualifications required by Australian economy at the time), family reunification (family members living in Australia), special circumstances (return of Australian citizens who have previously left the country). There is also a humanitarian program for refugee’s migration and adaptation to Australian life.

Keywords: *Australia, migration policy, assimilation, integration, multiculturalism.*